

# Perfekte tentoonstelling Steenarend in Slowakije

## Hero Moorlag

Naar aanleiding van het artikel 'Hulp bij bescherming Steenarend in Slowakije' in De Takkeling 6(3) van 1998 ontving ik opnieuw van diverse personen materiaal voor Správa Vel'ká Fatra (Beheer Grote Fatra). In de herfstvakantie leverden we in het kantoor van Správa in Vrútky in het bijzijn van zes enthousiaste roofvogelaars het volgende af: twee veerunsters voor het wegen van jonge Steenarenden, een telescoop met statief en enkele boeken en brochures over alle te verrichten metingen bij roofvogels. Tevens werden de formulieren ingevuld voor een stageperiode van de vogelaars Jeroen Kok en Harrie Kerssies in 1999 in de Grote Fatra, beiden student aan de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein in Velp.

### **Boomnesten**

Om de telescoop uit te proberen, namen Metod Macek en L'udo Remeník, de bewakers van steenarendnesten, ons in een dienstauto mee naar het gebied Turciankse Jaseno in de Grote Fatra. Op duizend meter heb je een prachtig uitzicht op de Lysec (1380 m) met verspreide jeneverbesstruiken, bergrozen, meidoorns, esdoorns, sparren en beuken op de hellingen. Tevreden reacties bij het waarnemen van Notekrakers door de nieuw verworven telescoop. Er was meer te zien: op drie plekken verse uitwerpselen van de Bruine Beer, zoelplekken van Wilde Zwijnen en in het bos een territorium van een Lynx. Een dag later reden we in de dienstauto naar Lptovsky Mikuláš in de Lage Tatra om in het stedelijk Natuurhistorisch Museum de nieuwste tentoonstelling over de Steenarend te zien. De financiële omstandigheden bleken hier nog slechter dan op het kantoor van Správa in Vrútky. Met het schaamrood op de kaken vertelde de directrice dat de telefoon en de verwarming niet meer werkten, omdat het ministerie geen geld heeft. Maar ze rende wel gauw even naar de bakker om de hoek om ons iets bij de Turkse koffie te kunnen aanbieden. De tentoonstelling ziende moet je concluderen dat men met de weinige middelen een perfecte voorstelling van het leven van de Steenarend heeft gegeven. Schitterend geprepareerde vogels, veel foto's, eieren, veren, botten van prooidieren en nesten gaven een compleet beeld. De oudste tot nu toe bekende Steenarend werd 25 jaar en acht maanden. In gevangenschap werd een Steenarend in Slowakije 57 jaar. In 1997 kwamen 71 paren Steenarend voor, waarvan 50 broedend. De meeste nesten bevinden zich in bomen. Het zijn zware, tot drie meter hoge nesten die door een constructie van balken moeten worden ondersteund. Op een boomnest is weinig ruimte. Het gevaar dat een van de jongen naar beneden valt, is groot. Tijdens stormen en bij blikseminslag gaan nesten verloren. Boommarters en Raven weten de nesten ook te vinden. Zo gauw de eieren zijn uitgekomen, worden de nesten bezocht en, indien er geld is, de jongen gechipt of een druppel bloed genomen voor een genetische vingerafdruk. Na 30 dagen ringt men de jongen. Valkeniers moeten

wettelijk toestaan dat hun vogels eenzelfde genetische vingerafdruk wordt afgenomen om controle mogelijk te maken.

### **Adoptiehavik**

Rotsnesten bieden beduidend meer ruimte dan boomnesten. In Slowakije is één grottnest bekend. Als prooidieren zijn in de nesten gevonden: marter, Vos, Oehoe, duif, Auerhoen, Korhoen, Konijn, Haas, jonge Gems, Ree en lammeren van Schapen. Op foto's was te zien hoe Steenarenden met prooi in de poot achterna worden gezeten door valken, zoals bij ons Buizerds worden gepest door Zwarte Kraaien. Bijna ontroerend is het verhaal van een adoptiehavik. Het dier, een vrouwtje, was minder valide geworden door electrocutie op een hoogspanningsmast. In Slowakije komen hierdoor per jaar 30.000 vogels om. De Havik is jarenlang ingezet in een fokprogramma en heeft in tien jaar haar gewicht in goud verdiend. Ze stond toe dat jonge Steenarenden in haar nest werden gelegd. De adoptiejongen werden door haar met succes gevoerd tot het moment dat ze in een arendnest konden worden teruggezet. Dat ging op een gegeven moment fout. Op een ochtend vond de beheerder de half opgevreten Havik op het nest. Het tè flink uit de kluiten gewassen arendjong had zijn pleegmoeder gedood en opgevreten. Afspraak is nu een adoptiejong terug te plaatsen in een arendnest op een leeftijd van 50 dagen of jonger. Door adoptie en bewaking is de reproductie van Steenarenden in Slowakije toegenomen van 0.33 uitgevlogen jong per nest naar 0.42. Wellicht wordt dit getal in de Grote Fatra nog iets hoger door de hulp van de WRN-leden.

*Adres: De Aak 108, 7908 EK Hoogeveen.*

